

Gelukkige mensen. Dat willen we zijn, die willen we zien.
Gelukkig een mens die als een vruchtbare boom in bloei staat.
Gelukkig de mens die zoekt naar verstaanbare woorden,
die de tekenen kent van nabijheid en verbonden-zijn.
Die een psalm kan zingen met woorden van vroeger of nu,
Die getuigen kan van Gods liefde in herkenbare daden.
Gelukkig de mens die kan geven, gelukkig de mens die kan ontvangen.

In alle jaren van zijn ontwikkeling is de mens ten diepste niet veel veranderd. We kunnen ons met een schok herkennen in de mensen die opgevoerd worden in de verhalen in het Oude en het Nieuwe Testament. En wij kunnen ze vertalen en de taal aanpassen aan de tijd, we kunnen ons bewust zijn van de verschillende context van toen en nu, en daardoor soms tot een enigszins andere uitleg komen dan vroeger. Maar over het geheel genomen is er niet veel verschil.

De mens die zich in de tijd van de oorsprong van Psalm 1 afvroeg wat recht of onrecht was, is vergelijkbaar met de mens van nu die zich afvraagt hoe belangrijk haar eigen plastic tasje is voor de wereldzee, zijn eigen ecologische voetafdruk op het grote wereldtoneel.

En als het vandaag over “barmhartigheid” gaat, gaat het opnieuw over het doen en laten van mensen ten opzichte van elkaar en de wereld die zij bewonen.

Iemand noemde barmhartigheid “de weg waarlangs gerechtigheid zijn vorm vindt.” Die persoon was Hub Crijns, jarenlang de drijvende kracht achter Disk, de interkerkelijke organisatie voor pastoraat aan betrokkenen bij arbeid en economie. Een mens met oog en hart, hoofd en handen voor armoede en sociaal onrecht.

Barmhartigheid kan volgens hem omschreven worden als “de dragende grondhouding van de mens die een ‘warm’ hart heeft voor hen die in de narigheid zitten.” In de jaren 80 veranderde men ook soms het oude cryptische woord “barmhartig” in “warmhartig”. Ik heb me daar toen ook “schuldig” aan gemaakt en zou het zó wéér willen doen. Omdat je er gelijk een goed gevoel van krijgt, een besef dat dit om iets concreets gaat, waar mensen blijer van worden dan ze zijn, en misschien wel gelukkig...

Gelukkig de mens die kan geven, gelukkig de mens die kan ontvangen.

Barmhartigheid is wat wij zien gebeuren als wij de oproep uit Mattheus 25 horen, waarin Jezus zijn leerlingen vraagt: hebben jullie mij bezocht toen ik in de gevangenis zat, gekleed toen ik geen draad meer aan mijn lijf had, gevoed toen zelfs een brood te duur was? Hebben jullie mijn nood gezien terwijl het je zelf goed ging en wat heb je toen gedaan?

Gelukkig de mens die zich kan verplaatsen in het leven inclusief het lijden van een ander. Die niet gaat meelijden, zodat hij/zij zelf zorg nodig heeft... Maar die met de ander samen leeft, en in de eigen kracht blijft en kan delen van zijn/haar rijkdom. Geestelijk of materieel. Met een bezoek of een matras, troost of water.

Vorig jaar december mochten we in een volle Witte Kerk kijken naar de voorstelling De Omzieners. Eén van de theaterproducties van regisseur Laurens Umans die daarvoor werkt met mensen aan de rand van de samenleving die hij hiermee figuurlijk en letterlijk centraal zet. Een voorbeeld van de constructieve kracht van meelèven.

Geven en ontvangen. Als wij in balans zijn is ook ons vermogen om te geven en ontvangen in balans.

Als we hier vanuit naar het verhaal rond Jezus kijken dat we lezen en hoorden, zien we dat hij iets vraagt in de relatie van God en mensen.
We kunnen niet zomaar tegen God zeggen: “dankjewel” en doorgaan, zonder er iets tegenover te stellen.
En kunnen we de cadeaus van God wel ontvangen als we niet bereid zijn er ruimte voor te maken in ons bestaan?

Lezen en horen we de woorden zonder context, dan zijn ze hard. Lezen we ze – zoals we ook léven – in een context dan kunnen we de grootsheid ervan ontdekken en de genade ervan ervaren.

De Eeuwige (hoe, wie, waar hij/zij/het ook is) wil gelukkige mensen zien. En wijst ons de weg. Roept ons op de balans te willen vinden tussen aarde en hemel, mens tussen mensen te zijn en ons ervan bewust dat we beademd zijn met de Geest van God.

We kunnen niet eindeloos vasthouden, bewaren, stil blijven staan als we óók vooruit willen, onze dromen waar willen maken, onze hoop willen zien uitkomen.

Gelukkige mensen zijn mensen in ontwikkeling en in een context van land, klimaat, familie, vrienden, taken, plichten, rechten en geschenken. Zó zijn we gemaakt, zo kunnen we zijn. Mensen met een warm hart. Die kunnen geven en ontvangen.

God spreekt. En wij mogen van geluk spreken dat we het verstaan.
Tegen ontrecting* kunnen wij gaan voor gerechtigheid, vrede, verbondenheid.
Als een boom, geworteld in de aarde, bloeiend op de juiste tijd.

God vraagt. Vraagt ons om niet te zeer vast te zitten aan dingen en mensen, gewoontes en de illusie van zekerheid. Maar om vooruit te kijken en naast ons. Opdat er ruimte in ons is om zijn grootsheid te kunnen ontvangen en in deze wereld mée te leven.

Warmhartig te geven en te ontvangen.

Naar elkaar om te zien in het weten van de oneindige bron van ons geluk.

Amen.

*Lezing: Psalm 1 in bewerking van Hans Bouma, Lucas 14:25-33
8 september 2019 Grote Kerk Naarden ©ds. Véronique Lindenburg*

*

“Ontrecting”. Woord gebruikt in toespraak Hans Goekoop bij de opening van het Oranjehotel in Scheveningen in museale staat.

